

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 306/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Surmom, Halenárska 7, Trnava, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12 Co 141/2019-280 z 24. novembra 2020 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo/38/2021 z 15. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. marca 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) namietanými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania vo výške 550,89 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania v postavení žalobcu proti žalovaným 1. [REDACTED], [REDACTED], a 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedeného na Okresnom súde Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C/7/2018 o určenie spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti $\frac{1}{2}$ z celku k nehnuteľnostiam, ktoré sú vedené [REDACTED] – zastavané plochy a nádvorcia s výmerou

11. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia napriek tomu, že k otázke naliehavého právneho záujmu zaujal iný právny názor ako súd prvej inštancie, t. j. že naliehavý právny záujem je daný. Podľa odvolacieho súdu [REDACTED] (právny predchodca žalovaných) nadobudla vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností, tým okamihom sa stala oprávnenou držiteľkou a hlavne vlastníčkou a mala právo nehnuteľnosťami disponovať, zároveň krajský súd dospel k záveru, že vzhľadom na uplynutie značne dlhej doby od podpisu dohody o vyporiadaní BSM a vzhľadom na dobromyseľnosť [REDACTED] i ďalších nadobúdateľov vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam 10-ročná vydržacia doba, ktorá začala plynúť pre [REDACTED] z titulu dohody o vyporiadaní BSM v roku 1996 (vkladom do katastra), pre manželov [REDACTED] a žalovaných v roku 2012 so započítaním oprávnenej držby predchodcov, uplynula a presné vymedzenie dňom a mesiacom je za tejto situácie irelevantné.

12. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. c), f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom č. k. 5 Cdo 38/2021 z 15. decembra 2022 tak, že dovolanie zamietol.

13. Vo vzťahu k vade konania podľa § 420 písm. c) CSP namietal, že okresný súd a krajský súd v nejakej miere dospeli k záveru o trvalej duševnej chorobe sťažovateľa a jeho nespôsobilosti na právne úkony. O jeho procesnej spôsobilosti boli vznesené stranou sporu pochybnosti, avšak ani jeden konajúci súd sa týmito skutočnosťami nezaoberal napriek tomu, že boli obligatórne povinné sa uvedeným zaoberať.

14. Vo vzťahu k vade konania podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ namietal, že odvolací súd tým, že nenariadil pojednávanie, nepredvolal sťažovateľa na pojednávanie, nevykonal opakované dokazovanie a nedal možnosť sťažovateľovi vyjadriť sa k opakovanému dokazovaniu a právnomu posúdeniu veci, svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, sťažovateľ nastolil v dovolaní tri právne otázky.

16. Právne otázky sťažovateľ formuloval takto: a) unesenie dôkazného bremena týkajúceho sa dobromyseľnosti žalovaných a ich predchodcov, odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) či duševná porucha sťažovateľa je okolnosťou, ktorá by spôsobovala nedobromyseľnosť držby bývalej manželky sťažovateľa [REDACTED], pričom odvolací súd sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) neposúdenie plynutia doby vydržania v zmysle § 134 ods. 4 v spojení s § 113 Občianskeho zákonníka.

17. Dovolací súd dovolanie odmietol v časti namietajúcej vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. c), f) CSP ako nedôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP ako neprípustné.

18. Podaním doručeným ústavnému súdu 12. mája 2023 sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým zakáže okresnému súdu rozhodnúť o povinnosti sťažovateľa

zaplatiť žalovaným náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Výkonom rozhodnutia v exekúcii by bola existenčne ohrozená rodina sťažovateľa vrátane výživy maloletej dcéry. Sťažovateľ je starobný dôchodca.

II.

Argumentácia sťažovateľa

19. Podstatou argumentácie sťažovateľa je to, že podľa jeho názoru napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a nepreskúmateľné.

20. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie a nezopakoval dokazovanie, v dôsledku čoho sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k opakovanému dokazovaniu, ktoré vykonal odvolací súd.

21. Odvolací súd v danej veci zistil iný skutkový stav veci, čo sa týka splnenia podmienok určovacej žaloby a dôvodov nadobudnutia vlastníckeho práva žalovanými (a ich predchodcom), ako zistil prvoinštančný súd, a to bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie a zopakoval (vykonal) dokazovanie.

22. V predmetnej veci prvostupňový súd nevyhovел žalobe sťažovateľa z dôvodu nedostatku právneho záujmu, ktorý podľa neho vyplýva zo skutočnosti, že žalovaní vec, ku ktorej sa malo určiť vlastnícke právo (spoluvlastníctvo), nadobudli vydržaním. Prvostupňový súd tak vylúčil, že by právny predchodca nadobudol vec prevodnou zmluvou.

23. Odvolací súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie, i keď dospel k inému skutkovému a právnomu záveru, že [REDAKOVANÉ] nadobudla vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností, tým okamihom sa stala oprávnenou držiteľkou a hlavne vlastníčkou a mala právo nehnuteľnosťami disponovať.

24. Odvolací súd prijal záver, že pre súdne konania rozhodujúci právny úkon je platný a ak je neplatný, tak vlastnícke právo žalovaní nadobudli z iného dôvodu, t. j. súd záväzne posúdil, že je právny úkon platný, a aj prípad, že je neplatný. Takýto záver je podľa sťažovateľa v rozpore s právom na spravodlivé a záväzné vyriešenie otázok riešených súdom v súdnom konaní.

25. Odvolací súd sa taktiež vôbec nezaoberal námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa neplatnosti dohody podľa § 39 Občianskeho zákonníka (súd prvej inštancie uvedenú otázku neriešil z dôvodu, že dospel k záveru, že dohoda je neplatná podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Uvedenou námietkou sťažovateľa sa tak nezaoberal žiadny súd konajúci v danej veci. Sťažovateľ namietal, že podľa dohody stratil vlastníctvo domu, ktorý sám postavil, pozemku, ktorý dostal od rodičov, bol povinný splácať pôžičku na výstavbu domu a mal dostať vypořiadací podiel vo výške 25 000 Sk, ktorý mu však v skutočnosti nikdy nebol ani vyplatený.

26. Tie isté znalecké posudky, aké sú v tejto veci, boli vykonané aj v konaní pred Okresným súdom Piešťany (nie iné dôvody) a viedli k tomu, že kúpna zmluva, na základe ktorej sťažovateľ nadobudol vkladom byt spolu so svojou bývalou manželkou [REDAKOVANÉ], bola súdom iba z dôvodu duševnej choroby sťažovateľa posúdená ako neplatná, t. j. sťažovateľ nebol spôsobilý svojím úkonom nadobudnúť (získať) byt. Uvedené bolo potvrdené aj odvolacím súdom. Pre akéhokolvek logicky zmysľajúceho človeka je nevysvetliteľné, že osoba, ktorá má požívať zvýšenú ochranu z dôvodu jej zdravotného stavu, je vystavená diametrálne odlišným rozhodnutiam

súdnej moci, keď v jednom prípade nie je spôsobilá prevodom nadobudnúť (získať) vlastnícke právo, ale za rovnakých okolností (rovnaká duševná porucha a vplyv na schopnosť ovládať konanie, resp. pochopiť jeho následky) a podľa tých istých znaleckých posudkov je spôsobilá stratiť svojím písomným právnym úkonom už existujúce vlastnícke právo. Prvostupňový súd ešte do nejakej miery zvažoval aj ochranu vlastníckeho práva sťažovateľa, ale odvolací súd a dovolací súd žiadnu ochranu právam sťažovateľa neposkytli.

27. Sťažovateľ nespochybňuje, že pri stanovovaní spravodlivej rovnováhy medzi protichodnými záujmami na ochranu majetku duševne postihnutej osoby a ochranu práv druhej zmluvnej strany je nutné dostatočne zohľadniť aj oprávnené záujmy osôb vstupujúcich v dobrej viere do právnych stykov s plne svojprávnymi osobami, hoci s duševným postihnutím. Avšak k porušeniu práva sťažovateľa na ochranu majetku došlo v súdnom konaní už tým, že odvolací súd dôkazy vykonané súdom prvej inštancie (bez toho, že by to bolo predmetom odvolania) hodnotil prizmou nadmerne vysokého dôkazného štandardu a bez toho, aby dal sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k opakovanému dokazovaniu a novému právnemu posúdeniu (interpretácii) veci podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to celé v neprospech trvania vlastníckeho práva sťažovateľa a bez toho, aby bol odklon od pôvodného rozsudku riadne odôvodnený.

28. Sťažovateľ nastolil v dovolaní tri právne otázky. Dovolací súd sa však podľa sťažovateľa zapodieval iba dvomi otázkami s tým, že otázku začatia plynutia vydržacej doby u osoby, ktorá má mať zákonného zástupcu (spôsobilosti – legal capacity sťažovateľa stratiť vlastnícke právo vydržaním), vôbec neriešil, dokonca ju opomenul natoľko, že ju ani neuviedol do opisu dôvodov dovolania. Dovolací súd sa tak vôbec nezaoberal jednou časťou dovolania (argumentácie sťažovateľa) týkajúcou sa podmienok, odkedy je možné začatie plynutia vydržacej doby proti osobe s duševným postihnutím, ktorá na uzavretie daného úkonu potrebovala opatrovníka (úkon je neplatný z dôvodu duševnej poruchy).

29. Sťažovateľ opakovane upozorňoval súdy na to, že bývalá manželka zneužila jeho duševnú chorobu na to, aby sa obohatila na jeho úkor.

30. Rozhodnutia súdov v danej veci sú vnútorne rozporné, keď súdy v odôvodnení rozhodnutí uvádzajú argumenty, ktoré si navzájom odporujú.

31. Otázkou v danej veci zostáva, či je pre zamietnutie žaloby o určenie vlastníckeho práva významné, či žalovaní nadobudli svoje vlastnícke právo na základe prevodnej zmluvy alebo na základe vydržania, čo však potom vždy znamená neplatnosť prevodných zmlúv a splnenie podmienok vydržania. Dovolací súd sa však tejto otázke vyhol tým, že si z rozsudku odvolacieho súdu svojvoľne vybral a účelovo prekrútil obsah viet, z ktorých dospel k záveru, že jediným dôvodom odvolacieho súdu na potvrdenie zamietnutia určovacej žaloby bola skutočnosť, že žalovaní nadobudli vec (podiel, ktorý je predmetom konania) prevodnými zmluvami.

32. V dovolaní sťažovateľ namietal, že pre prípad vydržania súd neaplikoval správne ustanovenia zákona a niektoré úplne opomenul (§ 134 ods. 4 v spojení s § 113 Občianskeho zákonníka). Dovolací súd právne otázky vyriešil tým, že nevidel vnútornú rozpornosť rozsudku odvolacieho súdu, a preto nezistil a neskúmal právne otázky. Závery odvolacieho súdu a dovolacieho súdu sú vzhľadom na výsledky prvostupňového rozsudku a zistenie skutkového stavu prvostupňovým súdom v extrémnom rozpore.

33. Sťažovateľ sa domnieva, že napadnuté rozhodnutia nie sú ústavne primeraným spôsobom odôvodnené tak, aby ich nebolo možné považovať za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

34. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

35. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľ namieta, že napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľ považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že sú vzájomne rozporné a nie sú odôvodnené ústavne udržateľným spôsobom.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím krajského súdu:

36. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

37. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

38. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľ aj využil. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľa uvedené v dovolaní proti rozhodnutiu krajského súdu preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý rozhodol napadnutým rozhodnutím.

39. Na spresnenie ústavný súd dodáva, že sťažovateľ by vo vzťahu k odvolaciemu súdu mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku (pozri IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022), takéto námietky však v ústavnej sťažnosti sťažovateľ neidentifikoval, resp. nemožnosť obrátiť sa s týmto druhom námietky na dovolací súd ani netvrdí.

40. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľa uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

41. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

42. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

43. Ústavný súd teda skúmal, či sa najvyšší súd odchyľil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo/38/2021 z 15. decembra 2022 s ústavou a dohovorom.

44. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. c) CSP.

45. Sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP založil na tvrdení, že okresný súd, ako aj krajský súd v nejakej miere dospeli k záveru o trvalej duševnej poruche sťažovateľa a jeho nespôsobilosti na právne úkony. O jeho procesnej spôsobilosti boli vznesené stranou sporu pochybnosti, avšak ani jeden konajúci súd sa týmito skutočnosťami nezaoberal napriek tomu, že boli povinné obligatórne sa uvedeným zaoberať.

46. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že v čase podpísania dohody o vyporiadaní BSM neexistovali žiadne relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali, že sťažovateľ trpí duševnou poruchou, ktorá by ho robila na uvedený právny úkon neschopným. Neplatnosť dohody nemožno jednoznačne vysloviť len na základe znaleckých posudkov vyhotovených v iných súdnych konaniach a týkajúcich sa iného predmetu konania. Navyše ani v jednom znalci nestanovili jednoznačne bez pochyb, že by sťažovateľ v čase podpisu dohody o vyporiadaní BSM nebol spôsobilý na právne úkony. Navyše odvolací súd aj vyvrátil námietku sťažovateľa, že jeho bývalá manželka o duševnej poruche vedela, tým, že nespôsobilosť na právne úkony nenastáva automaticky so vznikom duševného ochorenia a laik túto skutočnosť ani nemusí byť schopný posúdiť. Čo sa týka procesnej spôsobilosti sťažovateľa v tomto konaní, sťažovateľ nepreukázal, že nebol spôsobilý v čase podania žaloby v základnom konaní alebo v dovolacom konaní. Súdny o jeho procesnej spôsobilosti nepochybovali, túto námietku vzniesol sťažovateľ až v dovolacom konaní (bod 10 odôvodnenia).

47. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že dospel k záveru, že sťažovateľ preto nedôvodne tvrdí, že odvolací súd svojím procesným postupom zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. c) CSP (bod 10 odôvodnenia).

48. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval tiež dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

49. Opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ založil na tvrdení, že odvolací súd zistil iný skutkový stav veci, čo sa týka splnenia podmienok určovacej žaloby a dôvodov nadobudnutia vlastníckeho práva žalovanými (a ich predchodcom), ako zistil

prvoinštančný súd, a to bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie a zopakoval (vykonal) dokazovanie. Nadobudnutie vlastníctva [REDAKOVANÉ] vkladom vylučuje, aby žalovaní nadobudli vlastníctvo predmetu sporu vydržaním.

50. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav, avšak nesprávne posúdil otázku naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení. Aj napriek tomu sa však súd prvej inštancie vecou zaoberal v merite, vykonal dokazovanie v takom rozsahu ako v prípade posúdenia, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný, preto odvolací súd mal podmienky na prejednávanie veci i za situácie, že súd prvej inštancie k otázke naliehavého právneho záujmu zaujal iný právny názor. Ďalej dovolací súd poukázal na bod 29 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, z ktorého vyplýva, že nebola preukázaná neplatnosť dohody o vyporiadaní BSM, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nadobudla vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností, a na bod 31, že vzhľadom na zistený skutkový stav je vymedzenie vydržacej doby irelevantné. Ako je z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konkrétne z bodov 25, 27, 29 zrejmé, súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav, preto odvolací súd neopakoval dokazovanie, neprehodnocoval dôkazy, teda nebol dôvod nariadiť pojednávanie (bod 14 odôvodnenia).

51. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý bol v danom prípade v súlade so zákonom, keďže nebolo nevyhnutné zopakovať ani doplniť dokazovanie, a preto tvrdenie sťažovateľa, že odvolací súd svojím procesným postupom zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 f) CSP, je nedôvodné (bod 14 odôvodnenia).

52. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval zároveň dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

53. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP založil na tvrdení o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom a formuloval tieto otázky: a) unesenie dôkazného bremena týkajúceho sa dobromyseľnosti žalovaných a ich predchodcov, odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) či duševná porucha sťažovateľa je okolnosťou, ktorá by spôsobovala nedobromyseľnosť držby bývalej manželky sťažovateľa [REDAKOVANÉ], pričom odvolací súd sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

54. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že sťažovateľom naformulované otázky odvolací súd neriešil. Vyriešenie daných otázok vo vzťahu k predmetnej veci nemožno považovať za rozhodujúce, keďže na ich riešení nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd posudzoval vznik vlastníckeho práva [REDAKOVANÉ] k sporným nehnuteľnostiam na základe dohody o vyporiadaní BSM a uzavrel, že menovaná nadobudla vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností a týmto okamihom sa stala vlastníčkou a mala právo nehnuteľnosťami disponovať (bod 21 odôvodnenia).

55. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP sťažovateľ nevymedzil zákonom stanoveným spôsobom,

keďže sťažovateľom formulované otázky neboli rozhodujúce pre rozhodnutie odvolacieho súdu (bod 21 odôvodnenia).

56. Najvyšší súd napokon dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné zamietnuť, pretože dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. c), f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP nie je prípustné.

57. Z relevantných častí napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že odôvodnenie nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery uvedené v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. To je pre ústavný súd rozhodujúce a tomu zodpovedá aj záver najvyššieho súdu o nutnosti zamietnutia dovolania sťažovateľa.

58. Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup odvolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval (a stabilizovaná judikatúra priamo vyžadovala, pozn.), preto napadnuté rozhodnutie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

59. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že dovolací súd sa nezaoberal treťou položenou otázkou naformulovanou v súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci (neposúdením plynutia doby vydržania v zmysle § 134 ods. 4 v spojení s § 113 Občianskeho zákonníka), ústavný súd konštatuje, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky plynutia vydržacej doby u osoby, ktorá má mať zákonného zástupcu. Riešenie tejto otázky by nevedlo k zrušeniu ani zmene napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, keďže odvolací súd z vykonaného dokazovania zistil, že v čase podpísania dohody o vyporiadaní BSM neexistovali žiadne relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali, že sťažovateľ trpí duševnou poruchou, ktorá by ho robila na právny úkon neschopným, a že nespôsobilosť na právne úkony nenastáva automaticky so vznikom duševného ochorenia a laik túto skutočnosť ani nemusí byť schopný posúdiť. Ústavný súd v tejto súvislosti zastáva názor, že z tohto dôvodu by zodpovedanie sťažovateľom nastolenej otázky najvyšším súdom týkajúcej sa plynutia vydržacej doby u osoby, ktorá má mať zákonného zástupcu, nebolo spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

60. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa a jeho závery, ku ktorým v napadnutom rozhodnutí dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne), a tým za ústavne neudržateľné. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

61. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

62. Ak najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné zamietnuť, pričom vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľa.

63. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmu nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu. Navyše sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v rámci podaného dovolania.

64. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

65. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, návrhu na nariadenie dočasného opatrenia nevyhovel a ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (priznanie primeraného finančného zadost'účinenia a náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu